

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 28. mai 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0199(COD)

5488/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75
PARLNAT 126

NÕUKOGU PÕHJENDUSED

Teema: Nõukogu esimese lugemise seisukoht eesmärgiga võtta vastu EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välisrahastamisvahenditest toetatavat Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta

- Nõukogu põhjendused
- Nõukogu poolt vastu võetud 27. mail 2021

I. SISSEJUHATUS

1. Komisjon esitas 29. mail 2018 määruse ettepaneku Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välisrahastamisvahenditest toetatavat Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta (Interregi määrus)¹, mis on osa ühtekuuluvuspoliitika õigusaktide paketist aastateks 2021–2027. Kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklitega 174, 176 ja 177 on Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) üldine poliitiline eesmärk tugevdada liidu majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust, vähendades erinevusi ELi eri piirkondade vahel, mille raames tuleb pöörata erilist tähelepanu teatud tüüpi piirkondadele, viidates seejuures konkreetsetele piiriülestele piirkondadele. Interregi määrusega võetakse vastu erisätted, mille kohaselt üks või mitu liikmesriiki ja nende piirkonda ning üks või mitu liikmesriiki ja ELi mittekuuluvat riiki ja nende piirkonda teevad piiriülest koostööd.
2. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis oma arvamuse vastu 19. septembril 2018² ja Regioonide Komitee võttis oma arvamuse vastu 5. detsembril 2018³.
3. Euroopa Parlament võttis oma seisukoha Interregi määruse kohta vastu esimesel lugemisel 26. märtsi 2019. aasta täiskogu istungil.
4. Struktuurimeetmete töörühm vaatas Interregi määruse ettepaneku läbi mitmel Bulgaaria, Austria, Rumeenia, Soome, Horvaatia ja Saksamaa eesistumise ajal toimunud koosolekul.
5. Alaliste esindajate komitee kinnitas 29. mail 2019 esialgsed osalised läbirääkimisvolitused. 5. oktoobril 2020 ajakohastas alaliste esindajate komitee osalisi läbirääkimisvolitusi, et võtta arvesse Euroopa Ülemkogu 17., 18., 19., 20. ja 21. juuli 2020. aasta erakorralisel kohtumisel vastu võetud Euroopa Ülemkogu järeldusi mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 ja taastepaketi kohta.

¹ Dok ST 9536/18 + ADD 1.

² ELT C 440, 6.12.2018, lk 116.

³ ELT C 86, 7.3.2019, lk 137.

6. Nende volituste alusel pidasid eesistujariigid Soome, Horvaatia ja Saksamaa institutsioonidevahelisi läbirääkimisi, mis viidi lõpule 2. detsembril 2020.
7. Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjon kiitis institutsioonidevaheliste läbirääkimiste tulemused heaks 18. detsembril 2020. 20. jaanuaril 2021 saatis regionaalarengukomisjoni esimees nõukogu eesistujariigile kirja, milles märkis, et ta soovib täiskogul nõukogu seisukoha parlamendi teisel lugemisel heaks kiita pärast seda, kui see on õiguskeeleliselt viimistletud.
8. Eespool nimetatud kokkulepet arvesse võttes ja pärast õiguskeelelist viimistlemist võttis nõukogu 27. mail 2021 vastu oma esimese lugemise seisukoha vastavalt ELi toimimise lepingu artiklis 294 sätestatud seadusandlikule tavamenetlusele.

II. EESMÄRK (ARTIKKEL 1)

9. ELi toimimise lepingu artikli 176 kohaselt on ERFi eesmärk olla abiks põhiliste piirkondlike ebavõrdsuste korvamisel liidus. Nimetatud artikli ning ELi toimimise lepingu artikli 174 teise ja kolmanda lõigu alusel on ERFi ülesanne aidata vähendada erinevusi piirkondade arengutasemes ning mahajäämust kõige ebasoodsamates piirkondades, mille raames tuleb pöörata erilist tähelepanu teatud tüüpi piirkondadele, viidates seejuures konkreetselt piiriülestele piirkondadele.
10. Interregi määrusega võetakse Euroopa territoriaalse koostöö eesmärgi (Interreg) jaoks, mille raames üks või mitu liikmesriiki ja nende piirkonda teeb koostööd piiriüleselt, vastu tõhusat programmitööd käsitlevad erisätted, sealhulgas sätted tehnilise abi, seire, hindamise, teavitamise, rahastamiskõlblikkuse, juhtimise ja kontrolli ning finantsjuhtimise kohta.

11. Seoses Interregi programmide toetamisega liidu välisrahastamisvahenditest (ühinemiseelse abi rahastamisvahend (IPA III), naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahend (NDICI)) määratakse Interregi määruses kindlaks täiendavad erieesmärgid ja eeskirjad kõnealuste vahendite lõimimiseks Interregi programmidesse. Interregi määruses sätestatakse ka ülemeremaadele ja -territooriumidele (ÜMTd) võimalus Interregi programmidest osa võtta.
12. Seoses Interregi programmidele Interregi fondidest (ERF ja liidu välisrahastamisvahendid) antava toetusega määratakse Interregi määruses kindlaks Interregi erieesmärgid, liikmesriikide, kolmandate riikide, partnerriikide ning ÜMTde ja nende piirkondade rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid, rahalised vahendid ning kriteeriumid nende jaotamiseks.

III. NÕUKOGU ESIMESE LUGEMISE SEISUKOHA ANALÜÜS

a) Interregi tegevussuunad (artikkel 3)

13. Nõukogu esimese lugemise seisukoha kohaselt jätkatakse Interregi raames piiriüleseid, riikidevahelisi ja piirkondadevahelisi koostööprogramme. Iga programm on põhjendatud selle kasulikkuse alusel ning edukad programmivaldkonnad säilitatakse.
14. Tuginedes kogemustele, mis saadi programmitöö perioodil 2014–2020 seoses piiriülese ja riikidevahelise koostööga äärepoolseimates piirkondades, kus mõlema tegevussuuna koondamine ühte programmi koostöövaldkonna kohta ei toonud programmi haldavate asutuste ja toetusesaajate jaoks kaasa piisavat lihtsustumist, on loodud spetsiaalne äärepoolseimate piirkondade tegevussuund, et äärepoolseimad piirkonnad saaksid teha koostööd oma naaberriikide ja -territooriumidega kõige tõhusamal ja lihtsamal viisil.

15. Interregi raames toetatakse ERFist ja, kui see on asjakohane, liidu välisrahastamisvahenditest järgmisi tegevussuundi:

- **tegevussuund A:** kõrvuti asuvate piirkondade vaheline piiriülene koostöö, mille eesmärk on toetada integreeritud ja harmoonilist piirkondlikku arengut maismaa- ja merepiiride vahetus naabruses asuvates piirkondades;
- **tegevussuund B:** riikidevaheline koostöö suurtel riigiülestel territooriumidel või vesikondade ümbruses, mis hõlmab riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke programmipartnereid liikmesriikides, kolmandates riikides, partnerriikides ja ÜMTdes ning mille eesmärk on saavutada suurem territoriaalne sidusus;
- **tegevussuund C:** piirkondadevaheline koostöö, mille eesmärk on tõhustada ühtekuuluvuspoliitikat, edendades:
 - a) Interregi Euroopa programmi,
 - b) programmi URBACT,
 - c) programmi INTERACT ja
 - d) programmi ESPON;
- **tegevussuund D:** äärepoolseimate piirkondade omavaheline koostöö ja nende koostöö naabruses asuvate kolmandate või partnerriikide või ÜMTdega või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonidega või mitmega neist, et hõlbustada nende piirkondlikku lõimumist ja harmoonilist arengut nende naabruses.

b) Interregi erieesmärgid ja valdkondlik keskendamine (artiklid 14 ja 15)

16. ERF panustab Interregi raames ühtekuuluvuspoliitika erieesmärkide saavutamisse. Eri poliitikaeesmärkidega seotud erieesmärkide loetelu kohandatakse siiski Interregi erivajadustele, et võimaldada ESF-tüüpi sekkumist Interregi programmide ühismeetmete kaudu. Lisatakse kaks Interregi erieesmärki: „Koostöö parem juhtimine“ ning „Ohutum ja turvalisem Euroopa“. Nõukogu esimese lugemise seisukohaga luuakse hea tasakaal viie ühtekuuluvuspoliitika eesmärgi ja kahe Interregi erieesmärgi vahel.
17. Selles kontekstis võivad Interregi programmid toetada Interregi erieesmärki „Koostöö parem juhtimine“ ühe või mitme järgmise meetme kaudu:
- a) suurendades avalike asutuste, eelkõige nende, kes on volitatud haldama konkreetset territooriumi, ja sidusrühmade institutsioonilist suutlikkust (kõik tegevussuunad);
 - b) tõhustades avalikku haldust õiguslaselise ja halduskoostöö ning kodanike, kodanikuühiskonna osalejate ja asutuste vahelise koostöö edendamise kaudu, eelkõige selleks, et kõrvaldada õiguslikud ja muud takistused piirialadel (tegevussuunad A, C, D ja asjakohasel juhul B);
 - c) luues vastastikust usaldust, eelkõige soodustades inimestevahelisi tegevusi (tegevussuunad A, D ja asjakohasel juhul B);
 - d) suurendades riigiasutuste ja sidusrühmade institutsioonilist suutlikkust, et rakendada makropiirkondlikke ja merepiirkondade strateegiaid ning muid territoriaalseid strateegiaid (kõik tegevussuunad);
 - e) edendades jätkusuutlikku demokraatiat ning toetades kodanikuühiskonna osalejaid ja nende rolli protsesside ja demokraatlike üleminekute reformimisel (kõik tegevussuunad kolmandate riikide, partnerriikide või ÜMTde osalusel) ning
 - f) muud meetmed koostöö parema juhtimise toetamiseks (kõik tegevussuunad).

18. Interregi programmide raames võib toetada ka Interregi erieesmärki „Ohutum ja turvalisem Euroopa“, võttes meetmeid sellistes valdkondades nagu piiriületamise haldamine ja liikuvus ning rände haldamine, sealhulgas kolmandate riikide kodanike (näiteks rändajate ja rahvusvahelise kaitse saajate) kaitse ning majanduslik ja sotsiaalne integreerimine.
19. Igale Interreg A, B ja D suuna programmile kättesaadavatest vahenditest võidakse kuni 20% eraldada Interregi erieesmärgile „Koostöö parem juhtimine“ ning kuni 5% Interregi erieesmärgile „Ohutum ja turvalisem Euroopa“.
20. Seoses valdkondliku keskendamisega eraldatakse Euroopa Parlamendiga saavutatud kokkuleppe kohaselt iga Interregi A, B ja D suuna programmi puhul kättesaadavatest vahenditest vähemalt 60% poliitikaeesmärgile nr 2 (keskkonnahoidlikum, vähese CO₂-heitega majanduselt CO₂-neutraalsele majandusele üleminev ja vastupanuvõimeline Euroopa) ning maksimaalselt kahele muule poliitikaeesmärgile, ning sisemaismaapiiridel rakendatavate Interreg A suuna programmidega eraldatakse vähemalt 60% poliitikaeesmärkidele nr 2 ja 4 (sotsiaalsem ja kaasavam Euroopa Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise kaudu) ning maksimaalselt kahele muule poliitikaeesmärgile.

c) Väikeprojektide fondid (artikkel 25)

21. Väikeprojektid toovad kokku inimesi kohalikul tasandil ja on olulised piirialade arengu seisukohast. Selliseid projekte eristab asjaolu, et nende ulatus on väike ja seega on ka vajalik rahaline toetus väike. Nõukogu esimese lugemise seisukohaga tagatakse, et väikeprojekte saab edukalt ellu viia, lihtsustades selleks vajalikku korda ja lisades selged eeskirjad nende juhtimise kohta.
22. Väikeprojektide fondi vahendite lõppsaajad saavad toetust toetusesaaja kaudu ja rakendavad väikeprojekte kõnealuse väikeprojektide fondi raames (edaspidi „väikeprojekt“). Toetusesaaja võib olla piiriülene õigussubjekt või Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus või asutus, mis on juriidiline isik. Iga Interregi programmi raames on võimalik luua väikeprojektide fonde, võttes arvesse, et väikeprojektide fondidele antav kogutoetus ei tohi ületada 20% kõnealuse Interregi programmi kogueraldisest.

d) Kolmandate riikide, partnerriikide , ÜMTde või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonide osalemine Interregi programmides jagatud eelarve täitmise korras (artiklid 53–60)

23. Nõukogu esimese lugemise seisukoht on samm edasi koostöö lihtsustamiseks väljaspool liidu piire. Et kohaldada nii osalevates liikmesriikides kui ka osalevates kolmandates riikides, partnerriikides, ÜMTdes või piirkondliku integratsiooni ja koostöö organisatsioonides jagatud eelarve täitmise raames peamiselt ühiseid eeskirju, kohaldatakse tavapäraseid Interregi eeskirju. Siiski on vaja teha teatavaid kohandusi, et võtta arvesse osalejaid, kelle suhtes ELi õigus ei ole siduv. Selles kontekstis nähakse kõnealuse peatükiga ette erieeskirjad programmi haldavate asutuste, juhtimismeetodite, rahastamiskõlblikkuse, suurte taristuprojektide, hangete, finantsjuhtimise ja rahastamislepingute sõlmimise kohta.
24. Kulutused muutuvad rahastamiskõlblikuks hetkel, kui asjaomane kolmas riik, partnerriik või ÜMT kirjutab rahastamislepingule alla. Kolmandates riikides, partnerriikides ning ÜMTdes võib luua Interregi programmi haldavate asutustega võrreldavad asutused. Toetusesaajatega seotud hangete puhul järgitakse finantsmääruses sätestatud eeskirju välishangete kohta. Muu kui riiklik kaasrahastamise määr kehtestatakse juhul, kui toetus saadakse liidu välisrahastamisvahendist, või kui kolmas riik, partnerriik või ÜMT eraldab lisavahendeid.

e) Kaudse eelarve täitmise erisätted (artikkel 61)

25. Parlamendiga saavutatud kokkuleppega nähakse ette võimalus rakendada äärepoolseimate piirkondade koostöö alla kuuluvaid Interregi programme (tegevussuund D) kaudse eelarve täitmise raames. Kehtestatakse erieeskirjad selle kohta, kuidas neid programme kaudse eelarve täitmise raames täielikult või osaliselt rakendada.

IV. KOKKUVÕTE

25. Nõukogu esimese lugemise seisukoht väljendab nõukogu ja Euroopa Parlamendi vahel peetud läbirääkimiste tulemusel ja komisjoni toetusel saavutatud kompromissi.
26. Nõukogu usub, et tema esimese lugemise seisukoht kujutab endast tasakaalustatud paketti kõnealuse määrusega programmiperioodil 2021–2027 hõlmatud kõigi Interregi programmide jaoks.
